

KURJER POWSZECHNY

WYCHODZI CODZIENNIE RANO

Redakcja i Administracja:
Kraków, Florjańska 8 i p.
Lwów, Mochnackiego 1. 48
Telefony: 53.79, 7.40, 92.46, 46.34

Nadesłanych rękopisów nie zwraca się

P.K.O. 503.750

PRENUMERATA
z dostawą do domu (roznościcielem lub
poztą) miesięcznie . . . . . — 4 zł
bez dostawy tj. przy odbiorze w kan-
torach wydawn. miesięcznie . 350 z

Rok VII.

Kraków-Lwów, wtorek 13 marca 1934 r.

Nr. 70 ABC

Czy nowa konstelacja w Europie Środkowej?

RZYM, 11. 3. (tel. wł.) W kołach rządowych zapewniają, że w Rzymie dojdą stanowczo do skutku układy dwustronne na zasadzie preferencyjnej przy możliwym największym oszczędzaniu klauzuli największego uprzywilejowania w stosunku do państw trzecich. Zawarte więc będą w Rzymie układy: 1) Między Węgrami a Włochami i 2) Między Austrią a Włochami i 3) Między Austrią a Węgrami.

System regionalny, wysuwany przez Mussoliniego, a przyjęty przez Goemboesza, nie jest ekskluzywny. Znaczy to, że nikogo ze współpracy nie wyłącza się i uwzględni się lojalnie potrzeby materialne i polityczne innych ewentualnych partnerów poza Węgrami, Austrią i Włochami.

BERLIN, 11. 3. (tel. wł.) Z Paryża donosi prasa niemiecka, że Francja czyni usilne zabiegi o pozyskanie Małej

Ententy dla projektowanego przez Mussoliniego trójporozumienia państw nadunajskich. Francja wywierać ma rzekomo nacisk na Małą Ententę, aby uznała projekt Mussoliniego za podstawę do dyskusji. W związku z tem czyni Francja „gorączkowe wysiłki” w celu doprowadzenia do porozumienia z Włochami. Zarysowująca się na horyzoncie możli-

wość francusko-włoskiego porozumienia działa na Niemcy denerwująco. Współpraca francusko-włoska w sprawie uregulowania problemu nadunajskiego miałaby być pierwszą próbą sił w zarysowującej się nowej Entencie.

Niemcy starają się osłabić znaczenie ewentualnego porozumienia francusko-włoskiego, przepowiadając, że jeżeli na-

wet przyjdzie obecnie do chwilowego zbliżenia, nie będzie ono miało widoków na przyszłość ze względu na istniejące jeszcze wielkie sprzeciw w innych dziedzinach politycznych.

Zapowiadająca się nowa konstelacja w Europie Środkowej, która obejmie prawdopodobnie również i Małą Ententę razi Niemców niesłychanie.

Wszystko wskazuje na to, że konstelacja ta dokona się z wyłączeniem Niemiec.

Kryzys sumienia we Francji List pasterski kardynała Verdier

PARYŻ (11. 3. KAP). Arcybiskup Paryża, kardynał Verdier, zajął się w swym wielkopostnym liście pasterskim kryzysem sumienia, przedstawiając przyczyny staczenia się społeczeństwa francuskiego w „przepaść brudu i krwi”.

Kardynał zwraca się przeciwko nie-

bezpieczeństwu etatyzmu. Francja zawsze ceniła rozumną wolność indywidualną, a rodzina była zawsze filarem jej budowy społecznej. Kościół katolicki ze swymi instytucjami, ze swą nauką i moralnością, pozostaje zawsze prawdziwą rezerwą w zakresie wartości moralnych, o które

wszyscy dzisiaj wołają.

„Zechciejcie pamiętać, — pisze Arcybiskup — że każdy nowy rząd, by posiadał u nas istotne prawo obywatelstwa, musi zapewnić utrzymanie tych podstawowych instytucyj. Nasi ojcowie popełnili bez wątpienia wiele błędów, ale przy wszystkich tych błędach zawsze umieli doceniać w pełni światło i obowiązek. Sumienie nigdy nie traćło dla nich teoretycznie swych praw. Jakakolwiek była ich praktyczna droga życiowa, zawsze umieli uszczepić się dwu rzeczy, od których my dzisiaj cierpimy. Nie znali liczących sekt religijnych, tych niby szkół filozoficznych, tych pseudoreligijnych, które obecnie podają w wątpliwość autorytet sumienia i uprawnienia najbardziej podstawowych przykazań moralności. Nie ścierpieliby oni nigdy, by doprowadzono do wysychania życia obyczajowego kraju u samych jego źródeł i by wstrząśnięto w ten sposób fundamentami społeczeństwa. Nasi ojcowie mieli drugą troskę: o przekazywanie swym dzieciom w całej czystości „prawa życia moralnego”.

Mazurzy i Ślązacy -- to nie Polacy! Znamienny artykuł niemieckiego publicysty

BERLIN, 11. 3. (tel. wł.) W czasopiśmie „Zeitschrift für Geopolitik” pojawił się w tych dniach obszerny artykuł K. Templera pt. „Deutsche Grenzen”, który może być dowodem, jak Niemcy zapamiętują się na kwestie nowego uporządkowania Europy.

Artykuł przede wszystkim mówi o tem, jak powstały granice niemieckie. Przyznaje, że rozszerzenie terytorjum niemieckiego nastąpiło drogą kolonizacji Wschodu. Aby państwo niemieckie mogło należycie się rozwinąć, potrzebuje ono Dunaju, Renu i Wisły. Celem Polski było zrealizowanie hasła „Od morza do morza”, „Od Bałtyku do Morza Czarnego” — i to polskie niebezpieczeństwo, jak autor się wyraża, zmusza Niemcy do tego, aby starać się skrócić trudną do obrony granicę pomiędzy Śląskiem a

Prusami Wschodnimi. Oprócz oddzielenia Prus Wschodnich nadzwyczaj niebezpieczną stała się sytuacja Śląska, wepchniętego pomiędzy Czechosłowacją i Polską — „dwaj najniebezpieczniejsi sąsiedzi Niemiec”.

Templer w dalszej części swego artykułu twierdzi, że Kaszubi, Mazurzy i Ślązacy nie są członkami narodu polskiego, wyrażając zdziwienie, że przedwojenna nauka niemiecka nie postarała się o to, aby tym poszczególnym „narodom” dowiedzieć, że nie mają nic wspólnego z narodem polskim. Obronne siły niemieckie skierowane muszą być przede wszystkim przeciw polskim usiłowaniom kierunku trwałego przyłączenia Pomorza i Śląska do Polski — i dlatego Niemcy powinny starać się o możliwość dostatecznego zbrojenia.

Ponieważ jednak najzdrowszą częścią narodu jest rolnictwo, wznowiony musi być kolonizacyjny ruch na wschód. Artykuł Templera uzupełniony jest mapką, na której wszystko aż po zatokę fińską, Dolny Dunaj i Dniepr (!) oznaczono jako terytorjum niemieckie.

Jeszcze o „Legjonie Młodych” Słowa -- a czyny

WARSZAWA, 11. 3. (KAP) Podawaliśmy niedawno za agencją „Iskra” informacje, że przedstawiciele Legionu Młodych podczas pobytu w Budapeszcie udali się do miejscowego ks. Nuncjusza, by mu się przedstawić i prosić o błogosławieństwo dla swej pracy.

Wyraziliśmy wtedy wątpliwość, czy powyższy krok Legionu Młodych jest szczerzy.

Niedługo czekaliśmy na odpowiedź. Po powrocie przedstawiciele Legionu Młodych z Budapesztu ukazał się marcowy numer organu tej organizacji „Ruch młodolegionowy”. W piśmie tem znajdujemy aż trzy artykuły, będące jednym stekiem napaści i obelg na Kościół, papieża i duszpasterstwo, a nawet sztyderstw w religii. Podobnych wystąpień nie powstydziliby się i „Bezbożnik” moskiewski.

Zestawiając ze sobą te dwa fakty —

wizytę u ks. Nuncjusza i zaraz potem wstrętą napaść na Kościół — pragniemy jednocześnie podkreślić wartość duchową i ideową organizacji „Legionu Młodych”.

Aresztowanie studenta przemytelnika

PARYŻ, 11. 3. (tel. wł.) Specjalny korespondent dużego dziennika paryskiego „Le Matin”, donosi z Nancy, że aresztowano tam niejakiego Chaima Szternfinkla, studenta tamtejszego uniwersytetu, podającego się za obywatela polskiego.

Szternfinkiel aresztowany został w chwili, gdy na ręcznym wózku przewoził dwie duże paczki, zawierające jedwabne pończochy, przemycone z Niemiec.

Student-przemytelnik osadzony został w więzieniu.

Przy tej sposobności „Le Matin” apeluje do władz, by oczyszczono Uniwersytety francuskie z tego rodzaju „studentów” obcokrajowców, wśród których wylapuje się co pewien czas komunistów i przemytelników.

Pośmiertne dzieło Dickensa

LONDYN, 11. 3. (KAP) Wielki dziennik londyński „Daily Mail” i jednocześnie z nim trzysta dzienników amerykańskich rozpoczęły od 5 marca rb. druk w feljetonach pozostawionego w rękopisie przez zmarłego w r. 1870 słynnego pisarza angielskiego Karola Dickensa dzieła pt. „Life of Our Lord, a history of Our Saviour Jesus Christus” (Żywot Pana Naszego, dzieje Zbawiciela naszego, Jezusa Chrystusa).

Praca ta, ukończona jeszcze w r. 1849 i przekazana przez wielkiego pisarza dzieciom, może dopiero teraz być opublikowana z powodu zastrzeżenia w testamencie, zabraniającego jej publikacji przed śmiercią ostatniego z synów. Posiadacz rękopisu, szósty syn pisarza, Sir Henry Fielding Dickens, który nawrócił się na katolicyzm, zmarł właśnie przed kilku miesiącami wskutek wypadku samochodowego, wdowa zaś prawo przedrukowania sprzedała piśmie „Daily Mail” i amerykańskiemu towarzystwu „United Feature Syndicate Inc.”.

Redaktor „Catholic Times”, który

miał możliwość czytania manuskryptu, twierdzi, że „Life of Our Lord”, obejmujące około 13 tysięcy wyrazów, pisane jest językiem żywym i przekonującym, przez co szczególnie nadaje się, by czytała je młodzież. Choć i z punktu widzenia katolickiego w pracy Dickensa są pewne braki, wyrównuje je szczerść autora i podniosły nastrój, w jakim kreślił wiernie ujętą postać Chrystusa.

Krytyczna sytuacja Niemiec

BERLIN, 11. 3. 3. (tel. wł.) Minister gospodarki, dr. Schmidt, w mowie wygłoszonej na bankiecie Towarzystwa Wschodnio-azjatyckiego wskazał na krytyczną sytuację gospodarczą Rzeszy i zalecał jako jedyne wyjście wzmożenie eksportu niemieckiego. Najcharakterystyczniejszym momentem było ostrzeżenie zagranicy, że Niemcy tylko wówczas będą mogły wyplacać swe dłu-

gi zagraniczne, jeśli zagranica nie będzie czyniła dalszych trudności importowi niemieckiemu.

Zarówno powyższe słowa, jak i wczorajsza mowa prezydenta Banku Rzeszy wskazują, że sytuacja finansowa i gospodarcza III Rzeszy jest dziś bardzo poważna. Jednocześnie są to aluzje do możliwości nowego wstrzymania spłat długów zagranicznych Niemiec.

**Daj grosz
na L. O. P. P.**

ZĘGLUGA I GDYNIA

wobec układu polsko-niemieckiego

W układzie gospodarczym polsko-niemieckim, podpisanym 7 b. m. największe troski wiążą się ze skutkami jego dla żeglugi i dla portu w Gdyni, wedle jednoczesnej osobnej umowy żeglugowej z liniami niemieckimi.

Polska żegluga morska wyrosła w ostatnim niespełna dziesięcioleciu głównie dzięki wojnie celnej z Niemcami. Bojowe ograniczenia nie dopuszczały floty niemieckiej do udziału w naszych przewozach. Brak potężnej konkurencji niemieckiej stworzył warunki powstania naszej floty. Obecnie zarządzenia przeciw portom niemieckim i ograniczenia dla floty niemieckiej się kończą.

Układ dotyczy przewozów na liniach regularnych. Przewozy na polskich liniach regularnych kształtowały się w ostatnich latach dość pomyślnie. Według danych referatu morskiego Izby przem.-handl. w Gdyni przewozy te wynosiły:

w latach	linje regul.	przew. ogóln.
1930	91.611 t.	878.874 t.
1931	126.078 t.	1091.792 t.
1932	178.576 t.	1094.833 t.
1933	ok. 243.702 t.	860.000 t.

Spadek przewozów ogólnych polskiej floty handlowej w r. 1933 w stosunku do r. 1932 wynosił około 20%. Jeśli równocześnie rosły przewozy linii regularnych, to tłumaczyć to należy upadkiem żeglugi trampowej, który jest powszechnym zjawiskiem na świe-

cie w latach ostatnich. Niewątpliwie ta tendencja wzrostu przewozów liniami regularnymi kosztem żeglugi trampowej trwać będzie nadal. Zatem ze wzrostu korzyści będą odciążone także niemieckie linie okrętowe. W praktyce

więc niemiecka flota handlowa osiągnąć może duże korzyści. Układ bowiem nie ustala przewozów dla floty niemieckiej ilościowo, lecz procentowo. Istotną jest tu tylko klauzula, gwarantująca polskim liniom okrętowym 50% prze-

Od 650 zł Na wyspy kwiatów i słońca

wycieczka morską okrętem
„KOŚCIUSZKO”

Gran Canaria
Teneriffe
Madeira
oraz **Marocco**

od 5 do 29 kwietnia b. r.

Cena od zł. 650.-

LINJA GDYNIA-AMERYKA

Warszawa, Marszałkowska 116
Gdynia - Lwów - Kraków - Rzeszów
oraz w biurach podróży.

NASIONA warzywne, kwiatowe i gospodarcze poleca

EDMUND RIEDL

Lwów, Rutowskiego 3.

Cennik na żądanie wysyłam bezpłatnie.

Nowej Radzie miejskiej do wiadomości

Bałagan techniczny w Magistracie tarnopolskim

(Korespondencja własna „Kurjera“)

Tarnopol, 12 marca

W dzisiejszej korespondencji poświęcimy uwagę Miejskiemu Biuru Budowlanemu, które też znalazło się w orbicie „wpływow“ p. Tartykowera. Tutaj p. Tartykower usadowił swego pupila niejakiemu p. inż. Wielińskiego, żyda, który zmienił nazwisko. Pan ten, rzekomo znawca urbanistyki, miał sporządzić plany miasta. Trzeci już jednak rok mija od jego przyjęcia, a są zrobione zaledwie szkice miasta i to oparte wyłącznie na starych planach. Zresztą p. Wieliński czasu nie miał, bo musiał budować słynne „wielińskie ogrody“ — na podwórzu magistrackim, — następnie musiał dozorować budowę II-plętr. szpitala powszechnego — a rzecz prosta, za wszystkie te czynności pobierał osobne wysokie wynagrodzenie, za swoją zaś pracę biurową pobierał zł. 10 dziennie plus rozmaite dodatki.

Osobne konto stanowią drogi miejskie, tu już tak rozszalała „radosna twórczość“, że doszło do malwersacji i zwykłych ordynarnych oszustw.

Dostawcą kamienia na drogi jest niejaki p. Bazar (oczywiście żyd!), który całkiem bez skupu, czując za sobą tak możnego protektora, jakim jest p. Tartykower, szachrował listę plac i wystawiał o wiele wyższe rachunki, nawet

za kamień wogóle nie dostarczony.

Taką jedną z wielu „transakcji“ zainteresowały się władze wojewódzkie, które po przeprowadzeniu szczegółowych badań, stwierdziły brak kamienia na około 8.000 (osiem tysięcy) złotych i poleciły sprawę oddać do prokuratury.

Lecz od czegoż spryt p. Tartykowera?

Sprawy nie oddaje władzom odpowiednim, tylko stwarza jakąś „Komisję śledczą“, której sam jest duszą i przeprowadza śledztwo i wreszcie, mimo orzeczeń znawców, którzy ponad wszelką wątpliwość stwierdzili, że kamienia nie mógł Bazar w tej ilości dostarczyć — komisia „ugodowo“ załatwiła to w ten sposób, że Bazar skreśla ze swej pretensji kwotę 3.000 złotych a resztę Komisja poleca bezprawnie wypłacić.

Trzeba zaznaczyć, że Bazar był

równocześnie i dostawcą i odbiorcą kamienia.

Wszystko działo się tak „familijnie“ — na „słowo“!

Znowu wiemy o tem dokładnie, że w Tarnopolu jest pobudowanych szereg domów bez zatwierdzenia planów — też na „słowo“.

Nie koniec na tem, nawet na gruntach miejskich pobudowane są budynki, zupełnie bez wiedzy Rady, czy nawet poszczególnych radnych.

Sądymy, że tych kilka faktów będzie należytym dodatkiem do bogatej działalności pana sekretarza, który z pychy i dumy, już nie wie jak ma chodzić.

Strach pomyśleć, że to wszystko dzieje się w mieście wojewódzkim i tak uchodzi bezkarnie!

R. S.

PASTĘ do PODŁOG nadająca piękny połysk poleca **LUDWIK HOSZOWSKI,**

Główny Skład Farb we Lwowie ul. Akademicka 3. tel. 669

Polskie Tow. Opieki nad Kresami

Działalność Zarządu Głównego Polskiego Tow. Opieki nad Kresami ostatnio znacznie się ożywiła. Utworzono Sekcję Współpracy z Polskim Radjo. Sekcja ta zajmuje się pomocą dla biednej diatwy szkolnej na Kresach. Akcja ta spotkała się z uznaniem szerokiej warstw społeczeństwa. Dzięki temu poparci, Zarząd mógł rozesłać upominki gwiazdkowe dzieciom 83 szkół na terenie województw: Poleskiego, Włyńskiego, Nowogródzkiego, Wileńskiego i północnej części woj. Białostockiego. Rozesłano 3.454 książek — czytane i podręczników szkolnych, 861 ubrań, 146 par obuwia, 311 szt. bielizny, 132 szt. zabawek i przyrządów sporto-

wych; razem około 5.000 sztuk. Na darwy te złożyła się ofiarność 193 pojedynczych osób, oraz dzieci urzędników Kasy Chorych w Warszawie, które z zebranych składek zakupiły na sumę przeszło 2.000 zł. odzież i bieliznę dla dzieci kresowych.

W uznaniu podjętej przez Zarząd pracy, Rada Szkolna m. st. Warszawy ofiarowała T-wu na dalszą akcję przeszło 3.000 podręczników szkolnych.

Fakty te świadczą, że Towarzystwu udało się wreszcie przełamać obojętność dla sprawy kresowej i odnaleźć łeczne, a ofiarne jednostki, rozumiejące całą wagę dowodów zalecia się czynnego naszymi Kresami.

ŚNIEG I... ŻYWY MOTYL

Lwów, 12 marca.

(t) W dniu wczorajszym p. Stefan Gryglewski, praktykant pocztowy przyniósł do naszej Redakcji żywego i zupełnie dobrze rozwiniętego motyla, bieleńka kapustnika. Motyl ten rozwinął się w pokoju p. G. z poczwarki zimującej obok doniczek z kwiatami na oknie, przez które widać... płatami prószący śnieg.

ZAMIAST 4 — TRZECH WICEPREZYDENTÓW M. LWOWA

Lwów, 11 marca

(t) Jak wiadomo, nowa ustawa samorządowa redukuje także we Lwowie ilość wiceprezydentów miasta z czterech na trzech. W związku z tem, po wyborach do Rady miejskiej zmniejszona liczba wiceprezydentów stanie się faktem dokonany.

KOSZTY TEGOROCZNYCH WYBORÓW DO RADY MIEJSKIEJ WE LWOWIE

Lwów, 11 marca.

(t) W tegorocznym budżecie gminy m. Lwowa znajduje się pozycja 35.000 zł., jako wydatek na koszty związane z tegorocznymi wyborami do Rady miejskiej.

MIŁA OBIETNICA

Lwów, 12 marca.

(t) Dnia 11 bm. zgłosił P. P. Babiak Jan, kierownik bursy im. Szeptyckiego przy ul. Teatyńskiej 10, że służący tejże bursy Prodyja Bohdan odgraża się mu zabiciem.

Długowieczność w Czechosłowacji

W Czechosłowacji zaobserwowano, iż długowieczność mieszkańców wzrasta w miarę posuwania się ku wschodnim granicom państwa. Tak więc gdy chodzi o ludzi liczących ponad 100 lat, to w Czechach przypada jeden stuleciek na 296.000 osób, w Słowacji — jeden na 28.000. Tak więc na Rusi podkarpackiej mamy dziesięć razy więcej stuletków niż w Czechach. Zjawisko to pozostaje prawdopodobnie w związku z uprzemysłowieniem zachodnich dzielnic kraju.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Sp. Izydor Jan Nowożeniuk

Lwów 12 marca.

W ub. sobotę zmarł w naszym mieście śp. Izydor J. Nowożeniuk kupiec i oby wateł miasta Lwowa, dożywszy lat 61. Nazwisko śp. Zmarłego należy do tej już nielicznej elity lwowskiego, dawnego świata kupieckiego. Był czynnym członkiem zrzeszeń zawodowych oraz Strzelnicy, prawnym i szlachetnym jako człowiek, uczciwym jako kupiec, budującym jako chrześcijanin — cieszył się powszechnym szacunkiem.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek o godz. 3 pop. z krypty kościoła C. O. Bernardynów.

Sprawa rzemiosła polskiego w Senacie

Kategoryczny protest Klubu Narodowego przeciw łączeniu rzemiosła polskiego z żydowskim

WARSZAWA, 10. 3. (Tel. wł. G.). Na sobotnim posiedzeniu Senatu bez dyskusji uchwalono ustawę o ochronie przed pożarami, poczem przystąpiono do najważniejszego punktu, a mianowicie do dekretu o prawie przemysłowem. Po półtoragodzinnym referacie sen. Iwanowski z BB. wywiązała się dyskusja, w której ustawę wychwalał sen. Wlechowicz z BB., opierając to przekonanie na zaufaniu do ministra. Nie podzielał tego poglądu sen. Dobrzyński z Klubu Narodowego. Oświadczył, że rzemiosło polskie zgłosiło do tej ustawy kilkadziesiąt poprawek

Trzeba pamiętać, — mówił sen. Dobrzyński, — że są rzemieślnicy i rzemieślnicy. Obok t. zw. przemysłowców, w których dymią kominy fabryczne, jak np. u p. sen. Wlechowicza, — są inni rzemieślnicy z suteryn. Niestety, żądania rzemiosła zostały odrzucone. Ustawa lekceważy tradycję cechów, które

liczą tysiąc lat istnienia. Do roku 1927, t. j. przez 111 lat obowiązywała t. zw. ustawa „staszlicowska”, niby przestarzała, a mimo to rzemiosło miało się przy niej bardzo dobrze i było tym terenem, na który rolnicy wysyłali swo-

ich synów. Obecnie połączy się rzemiosło polskie z żydowskim, co nikomu na dobre nie wyjdzie. Cechy nie zastąpiły sobie na takie kary. W ich imię sen. Dobrzyński zakłada kategoryczny protest przeciwko noweli.

Interesujący tercet polemiczny

Najwyższym momentem dzisiejszego posiedzenia było wystąpienie sen. Kłuszyńskiego z PPS. Wstępując na trybunę zaczęła ona od słów:

„Panom senatorom zdaje się, że są prawodawcami Polski. Tak nie jest. Prawodawców obecnie jest tylu, ile kąkoli w polu. Oto mam przed sobą list p. Władysława Wolskiego, dyrektora Banku Rolnego i prezesa BB., który na terenie Lublina rozesał listy tej treści: „Stwierdzam stan finansowy WPana, który jest na tyle pomyślny...”

Głosy na sali: To widocznie chodzi

o jakiś kredyt.

Sen. Kłuszyńska: Powoli, powoli — proszę słuchać dalej: „że pozwala mi złożyć 50 zł. na fundusz obchodu imienia p. marszałka Piłsudskiego”.

Przew. wicemarsz. Leszczyński: Pani senatoro, proszę tego tematu nie poruszać.

Sen. Kłuszyńska: Ja mówię do ustawy. Nie jestem rzemieślnikiem, więc nie mogę mówić o cechach.

Wicemarsz. Leszczyński: Proszę ze mną nie polemizować!

Sen. Kłuszyńska: Nie chodzi o cel, na jaki pieniądze mają być złożone. List ten stwierdza, że istnieje może przymus i bez ustawy, że całe społeczeństwo pozostaje pod przymusem ludzi, którzy mogą wywierać presję. Większość Izby uchwała szereg ustaw, których myślą przewodnią jest pewnego rodzaju przymus, istniejący już we wszystkich dziedzinach życia polskiego. Tych kilka wierszy, które przytoczyłam, są wyrazem polskiej rzeczywistości”.

Następny mówca, sen. Rogowicz z BB., zaczyna od słów: Jestem zbudowany przemówieniem p. Kłuszyńskiej.

Sen. Kłuszyńska: Jak zawsze.

Sen. Rogowicz: Tego rodzaju przemówienie jest krępowaniem akcji społecznej. Dotychczas nie było zwyczaju, żebyśmy z trybuny parlamentarnej cytowali korespondencję prywatną.

Sen. Kłuszyńska: To nie jest prywatna korespondencja.

Sen. Rogowicz: To tak, jakby się cytowało list, zapraszający kogoś na prywatny obiad.

W dalszym ciągu sen. Rogowicz polemizował z wywodami sen. Dobrzyńskiego, poczem nowelę uchwalono głosami senatorów BB bez zmian. Następnie załatwiono jeszcze kilka drobnych ustaw i posiedzenie zamknięto. W przyszłym tygodniu odbędzie się jeszcze jedno tylko posiedzenie Senatu.

Zamknięcie ruchu kolejowego między Łotwą a Litwą

RYGA, 10. 3. (PAT). Przed niedawnym czasem Litwa wypowiedziała zawartą w r. 1922 umowę o utrzymaniu ruchu osobowo - towarowego na linii Ryga—Libawa. Sprawa ta była tematem rokowań specjalnej litewsko - łotewskiej konferencji kolejowej, która dziś obradowała w Możejkach.

Wobec opornego stanowiska delegacji litewskiej i wysunięcia przez nią warunków, które według twierdzenia oficjalnych czynników łotewskich nie nadały się do przyjęcia, konferencja uległa rozbiću.

W odpowiedzi na stanowisko litewskie, łotewska dyrekcja kolei zarządziła z dniem 11 b. m. całkowite zamknięcie ruchu kolejowego między graniczną stacją łotewską a najbliższą stacją kolei litewskich.

Konflikt znalazł swój wyraz i na innym odcinku. Mianowicie poseł litewski w Rydze wydał dziś bankiet dla przedstawicieli łotewskich kół politycznych i prasy, jednakże wobec konfliktu, jaki dziś nastąpił,

oba związki, dziennikarzy i literatów łotewskich postanowiły na znak protestu nie brać udziału we wspomnianym bankiecie.

O decyzji tej prezesi obu organizacji zawiadomili posła litewskiego, zaznaczając, że krok ich nie jest skierowany przeciwko jego osobie.

Jak długo trwały studia lekarskie w różnych czasach

W związku z zajęciem się Ligi Narodów sprawą opracowania projektu reformy studiów lekarskich, która obejmie przypuszczalnie i czas trwania tych studiów, warto przypomnieć, jak długo trwała się być uczyć arkanów sztuki lekarskiej w różnych czasach i różnych krajach.

W Indjach, w okresie przypadającym na początek ery chrześcijańskiej, kandydat na medyka uczył się lat 6, w czasie których siuchał wykłady nauczyciela, odwiedzał wraz z nim chorych, czytał księgi fachowe i uczył się przyrządzania lekarstw. Chińczyk nie był ograniczany żadnymi w tym względzie przepisami, gdyż w kraju tym wolno było leczyć każdemu, kto tylko znalazł pacjentów, przyczem obojętnym było, jak długo się swą sztukę uczył.

Egipcjanie, u których lekarzami byli kapłani, zdobywali wiedzę lekarską w świątyniach, po kilkuletnich studiach teoretycznych i praktycznych. Sławne szkoły lekarskie w starożytnej Grecji kształciły młodych adeptów lat 5, 6, a nawet 10.

Studia lekarskie w Rzymie trwały rozmaicie. Np. słynny lekarz Tesselus twierdził, że medycyna jest wiedzą bardzo łatwą do opanowania i wystarczy uczyć się jej 6 miesięcy, by zostać dobrym lekarzem. Po takim też okresie czasu wypuszczal swych uczniów z patentami lekarzy. Widocznie jednak wyniki krótkotrwałej nauki nie były zachwycające, skoro uczniowie ci zyskali sobie czasem przydomek „osłów Tessala”. Wielki Galeń, jeden z najznakomitszych, po odcu medycyny Hipokratesie, lekarzy, działający w Rzymie w złotym wieku cesarstwa, utrzymywał, że nauka anie medycyny winno trwać lat jedenaście.

Od wieku IV po Chrystusie medycyna zajmowali się duchowni. Oni też uczyli jej w szkołach klasztornych i katedralnych wraz z innymi przedmiotami w ramach tak zwanej geometrii, na która składały się wówczas geografia, historia naturalna i medycyna. Z biegiem czasu obok duchownych do głosu dochodzą uczeni świeccy. Do nich w pierwszym rzędzie zaliczyć należy słynną szkołę lekarską w Salerno, położoną na południu od Neapolu nad morzem Tyrreńskim, w najzdrowszej i najpiękniejszej okolicy Włoch. Nauka medycyny w szkole Salernieńskiej trwała właściwie pięć lat, przedtem jednak trzeba było ukończyć trzyletnie studjum logiki. W wiekach XII i XIII powstają w Europie pierwsze uniwersytety, w których nie brakuje również wydziałów lekarskich. Nauka medycyny na tych wydziałach rozłożona była na 5 lat, niewliczając w to 2, względnie 3 lat, które każdy student musiał spędzić poprzednio na wydziale sztuk wyzwolonych.

Obecnie studia na wydziałach lekarskich w Polsce trwają pięć lat i trzy miesiące, to znaczy tyle czasu poświęcić musi uczyć się na słuchanie wykładów, na zajęcia praktyczne i na egzamina z 7 przedmiotów. Po tym okresie czasu musi student złożyć egzamina z 13 dalszych przedmiotów i odbyć roczną praktykę, po której dopiero przysługują mu prawo leczenia.

O wydanie posłów sądom

WARSZAWA, 10. 3. (Tel. wł. G.). Dzisiaj odbyło się posiedzenie sejmowej Komisji Regulaminowej, na którym rozpatrywano kilkanaście wniosków o wydanie posłów sądom.

Przeważna część tych wniosków odnosiła się do spraw z oskarżenia prywatnego i te uchwalono jednogłośnie. Trzy sprawy jednak posłów Stachnika, Piórga i Krzeliuka (wszyscy ze Stronnictwa Ludowego) miały związek z zajściami, które rozegrały się w lecie w Małopolsce środkowej. Prokuratorzy wytoczyli posłom szereg zarzutów na tle tych zajść lub ich omawiania na zebraniach.

Wszystkie trzy wnioski referował pos. Walewski z BB. W sprawie pos. Stachnika pos. Stanisław Stroński z Klubu Narodowego wskazał, że zarzuty wytoczone przeciw pos. Stachnikowi mają wybitnie charakter walki politycznej, a nie wymiaru sprawiedliwości. Do poglądu tego przyłączyli się przedstawiciele innych klubów opozycyjnych. Przy rozpatrywaniu 2 dalszych spraw przemawiał w tym samym duchu b. marszałek Rataj z Klubu Ludowego.

Przedstawiciele opozycji we wszystkich 3 sprawach głosowali przeciw wydaniu. Wnioski uchwalono głosami BB.

Tajemniczy świadek dekonspiruje działalność Stawiskiego

PARYŻ, 10. 3. (PAT). Dzisiaj w urzędzie śledczym odbyło się przesłuchanie świadka, który w obawie przed zemstą mafii zastrzegł sobie kategorycznie, aby nie ogłaszano jego nazwiska.

Świadek ten oddał już władzom śledczym liczne usługi, zapoznając je szczegółowo z działalnością Stawiskiego, szczególnie na terytorjum Belgii.

Zadecydowana już przez władze sądowe sprawa przeniesienia dochodzeń śled-

czych z Bayonne do Paryża, wymaga załatwienia wielu formalności. Oficjalna decyzja trybunału kasacyjnego będzie zakomunikowana władzom sądowym w Bayonne i oskarżonym 13 b. m. Oskarżeni mają prawo zgłosić sprzeciw w terminie trzydniowym. W najlepszym więc razie, gdyby ten sprzeciw nie nastąpił, akty sprawy przesłane zostaną do Paryża nie wcześniej, jak 17 b. m. Akty zawierają około 3.000 dokumentów.

Szantaż wspólnika Stawiskiego powodem zamachu samobójczego adwokata

PARYŻ, 10. 3. (PAT). „Liberté” zamieszcza wiadomość w sprawie motywowanego samobójstwa adwokata Huiberta. Dziennik zapewnia, że Huibert padł ofiarą szantażu ze strony swego klienta Romagnina. Huibert nierozważnie przyjął na przechowanie część talonów od Romagnino i Guibaut-Ribaut. Po zastanowieniu się chwili on te talony

zwrócić Romagnino, jednak ten postanowił adwokata szantażować i udał się do kilku osób, których nazwiska figurowały na talonach, proponując dostarczenie talonów wzamian za określoną sumę. Huibert dowiedział się, że jedna z tych osób chce oddać sprawę prokuratorowi i w rozdrażnieniu postanowił samobójstwo.

Przebieg konfrontacji

b. premiera Francji z b. prefektem policji paryskiej

PARYŻ, 10. 3. (PAT). Komisja parlamentarna dla wyjaśnienia wypadków z dnia 6 lutego przesłuchała wczoraj popołudniu b. premiera Daladier, który w trakcie zeznań oświadczył, że b. prefekt policji paryskiej Chiappe nie oskarżał przed nim b. ministra Frot o organizowanie oddziałów, któreby mogły zająć miejsce policji, ale o spisek.

Zkolei skonfrontowano Daladier z byłym prefektem Chiappem, który kategorycznie oświadczył, iż w dniu 31 stycznia poinformował Daladiera o swych obawach i powleczł mu, że jeden z jego przyjaciół zawiadomił go o tworzeniu osobnej partii ministra Frot.

Na to Daladier odparł, że wprowadzić nie posiada nieograniczonego zaufania do Frot, ale o tem co mu Chiappe po-

wiedział już wie. Daladier wskazał dalej, iż mowa była o tem, że minister Frot przygotowuje nie jakiś oddział celem dokonania zamachu stanu, lecz nowy zespół ministerjalny. Chiappe przypominał, że w czasie tej rozmowy przedstawił stan liczebny organizacji prawicowych i lewicowych zapewniając, że Daladier może liczyć na policję, która w zupełności dorosła do opanowania sytuacji.

W tem miejscu nastąpiła ostra wymiana zdań pomiędzy Chiappem a Daladier. Chiappe twierdził, iż nie mówił o tem, jakoby minister Frot organizował ludzi „podręcznych”, lecz ludzi niebezpiecznych. Z protokołu zeznań odczytanego przez sędziego wynika, iż istotnie Chiappe tak się nie wyraził.

Fryzjerka Janka

z Potockiego 22, przeniosła się do pierw szorzędnej firmy Stanisław Rychar, Lwów Batrego 14 z czem PT. Klientelę uprzejmie zawiadamia. Ondulacja 1 zł strzyżenie 50 gr., manicure 50 gr. Elektr. ond. 50 gr.

Zjazd aplikantów adwokackich

Kraków, 11 marca

Wczoraj w sali Izby Przem.-Handlowej odbyło się w obecności przedstawicieli władz i świata prawniczego Krakowa uroczyste otwarcie pierwszego ogólnie - polskiego zjazdu aplikantów adwokackich. Otwarcia dokonał prezes międzyzbielnicowej komisji porozumiewawczej dr. Kaz. Ostrowski. W zjeździe biorą udział aplikanci adwokacy ze wszystkich okręgów sądowych i grodzkich Rzplitej. Do prezydium weszli przedstawiciele Warszawy, Poznania, Krakowa i Lwowa.

KRÓLEWIEC. Jak donoszą z Kłajedy komendant wojenny skazał 3 Niemców kłajpedzkich na 300—500 litów grzywny z zamianą na 1 miesiąc więzienia, za przewożenie ulotek ze swastyką, obraze polskiej granicznej i śpiewanie pieśni pod burząjących.

